

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Användning av om stimulansmedel för insatser inom vård och omsorg om äldre personer 2010.

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till användandet av stimulansbidrag 2010 á 3 056 225 kr.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Leif Spjuth
stadsdelsdirektör

Annica Dominius
avdelningschef

Sammanfattning

Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd tilldelas ytterligare 3 056 225 kr i stimulansmedel för år 2010. Stimulansmedlen ska täcka fortsatta projekt inom äldreomsorgen för mat och måltider samt det sociala innehållet, med fördelningen 1 miljoner kronor till "Växthuset" samt 2 056 225 kr till "Bra kvalitet och måltider" Demensprojektet fortgår med tidigare beviljade medel.

Bilagor.

1. 2010 års ansökan till Socialstyrelsen om stimulansbidrag till kommuner och landsting för en bättre vård och omsorg om äldre personer.
2. Utvecklingsplan för kost och nutrition.
3. Utvecklingsplan för socialt innehåll.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för äldreomsorg.

Ärendet har behandlats i samverkansgrupp den 12 augusti 2010.

Ärendet har behandlats i lokala pensionärsrådet den 16 augusti 2010.

Ärendet

Sedan 2007 har Socialstyrelsen ett regeringsuppdrag att årligen fördela stimulansbidrag till landets kommuner och landsting i arbetet med att utveckla vården och omsorgen om äldre. Socialstyrelsen fördelar bidragen enligt fördelning 70 procent till kommuner och 30 procent till landsting. Stockholms stad har tilldelats 40 510 000 kr enligt fördelningsnycklar. Hässelby Vällingby stadsdelsnämnd tilldelas 3 056 255 kr för år 2010.

Stimulansmedlen ska täcka fortsatta projekt inom mat och måltider samt det sociala innehållet, med fördelningen 1 miljoner kronor till "Växthuset" samt 2 056 225 kr till "Bra kvalitet och måltider"

Demensprojektet fortgår med tidigare beviljade medel.

Regeringens syfte med stimulansbidrag till kommuner och landsting är att stödja arbetet med att höja kvaliteten i vården och omsorgen om äldre personer. Utöver att stimulera aktivitet och projekt finns nu också en önskan om att stimulera prestationer och resultat. Därför har regeringen föreslagit en successiv omläggning av nuvarande riktade stimulansbidrag till ett mer prestationsbaserat system. Syftet är att stärka incitamenten för huvudmännen att komma till rätta med de problem och brister som kan finnas i vården och omsorgen om äldre personer.

Regeringen prioriterar insatser inom följande områden för 2010,

- rehabilitering,
- kost och nutrition,
- demensvård,
- läkemedelsgenomgångar,
- det sociala innehållet, samt förebyggande arbete.

Förvaltningen ämnar använda simulansmedlen för de påbörjade projekten inom kost och nutrition samt socialt innehåll. *Se bilaga 1.*

Samarbeten sker mellan de olika projekten som exempelvis matskolan på Växthusets öppna dagverksamhet. Inom ramen för projekten planeras också för en

studieras för projektledare och enhetschefer för att se goda exempel som inspiration till fortsatt utvecklingsarbete.
Projektet beräknas vara färdigställt per december 2011 och stimulansmedlen ska då vara förbrukade.

Ansökningstiden för stimulanbidragen är till och med den 31 augusti 2010 och Socialstyrelsen beräknar att betala ut stimulansbidragen under oktober 2010.

Projekt inom kost och nutrition

Inom förvaltningen pågår metodutveckling för att förbättra måltiderna och måltidsmiljön. Bland annat har all personal inom den kommunala hemtjänsten utbildats i mat och måltider, för att höja kvaliteten vid måltiderna. För att förebygga undernäring hos äldre har hemtjänsten även startat upp ett samarbete med primärvården.

Skolörtens servicehus har också genom matprojekt fått ett eget kök där man lagar näringsriktig och välbalanserad kost, utifrån äldres behov.

På Hässelgårdens- och Skolörtens vård och omsorgsboende pågår projekt med legitimerad dietist som stödjer och handleder vård- och omsorgspersonal i att förebygga och behandla undernäring hos de boende.

Genom nystartat projekt "Bra kvalitet på mat och måltider" kommer man kunna mäta och utvärdera att våra äldre verkligen tillförsäkras och erbjuds stöd kring mat och måltider. *Se bilaga 2.*

Projekt för socialt innehåll, "Växthuset".

Förvaltningen bedriver projekt med ett socialt innehållsrikt liv för personer över 65 år i Hässelby Vällingby sedan 2008. Hösten 2009 öppnades därför en social dagverksamhet, Växthuset, i Vällingby centrum. Verksamheten bedriver olika aktiviteter med bland annat gymnastik, gemensamma måltider, underhållning och fungerar också som en naturlig träffpunkt för äldre. Verksamheten bedriver också dagsutflykter med buss.

Inom projektet har också samverkansmöten med ideella organisationer skett.

Projektet har nu som mål för 2010 att utöka sitt samarbete med frivilligorganisationer och ser därför ett behov av ta fram ett arbetsmaterial som beskriver formerna för frivilligt arbete i stadsdelen. Under 2011 ska detta

arbetsmaterial sedan användas för att utbilda äldre hälsocoacher som ska verka som volontärer i stadsdelens öppna verksamheter, för att främja gott åldrande.

Projektet kommer också att erbjuda internutbildning för äldreomsorgens personal för att höja personalens förståelse för vikten av ett socialt innehållsrikt liv hos äldre.

Under 2011 ska den öppna verksamheten även erbjuda sociala och kulturella utflykter för äldre där även personer med funktionsnedsättning ska kunna delta. Målguppen kommer att breddas till att omfatta alla över 65 år med förtur för personer med funktionsnedsättning. *Se bilaga 3.*

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens förslag till användandet av stimulansbidrag 2010 å 3 056 225 kr.

Bilaga 2

Utvecklingsplan för kostverksamhet

Nulägesbeskrivning kring kost och nutrition i Hässelby-Vällingby

Maten är en viktig fråga för att den enskilda individen ska uppleva god kvalitet och må bra. Stadsdelsnämndens mål för år 2010 är att arbetssätt för uppföljning av kostkvaliteten och måltidssituationen ska tas fram. Äldreomsorgen vill kunna säkerställa en bra kvalitet på verksamheten oavsett utförare. Syftet är att öka incitament för utförare att ha bra kvalitet, och att detta ska märkas i uppföljningar. Detta mål ska nås genom projektet ”Bra kvalitet på mat och måltider”.

Bakgrund kring kost och nutrition

I Hässelby-Vällingby har utvecklingsarbete kring mat och måltider pågått sedan januari 2008. Inom Stockholms stads äldreomsorg finns sedan 2007 en kostpolicy.

I och med det nu avslutade projektet ”Matglädje inom hemtjänsten” har de kommunala utförarna fått möjlighet att utbilda medarbetare, bland annat i matlagning och kring äldres behov av näring samt kostombud. Hemtjänsten har skrivna rutiner och arbetsbeskrivningar samt informationsmaterial om mat och måltider. Forskning visar att undernäring är vanligt bland äldre i Sverige. För att förebygga detta har hemtjänsten startat upp ett samarbete med primärvården.

Under det senaste året har Skolörtens vård- och omsorgsboende gjort stora satsningar för att få bra mat och måltider genom projektet ”God mat på Skolörten”. Projektet innebar bland annat att de har öppnat en restaurang där professionella kockar tillagar mat från grunden. Personal och kostombud har fått utbildning kring mat och måltider för att utveckla kompetens och arbetssätt. Under 2009 skapades rutiner för att identifiera boende med undernäringstillstånd och hur detta tillstånd ska behandlas samt följas upp av respektive ansvarig yrkesgrupp.

Plan och mål för fortsatt utvecklingsarbete i kost och nutrition

Alla med insatser inom mat och måltider ska erbjudas individuellt anpassad mat och det stöd kring mat och måltider som han eller hon behöver. Så lyder målet för

äldreomsorgens satsning kring mat och måltider. Äldreomsorgen behöver kunna mäta och utvärdera att vi kan erbjuda detta. Därför har ett projekt startats med namn "Bra kvalitet på mat och måltider". Projektet ska upptäcka förbättringsområden som kan stärkas genom att verksamheterna själva aktivt deltar och utvecklar arbetssätt och rutiner. Utvalda enheter inom hemtjänst, vård- och omsorgsboendena samt enheten för bistånd ska medverka i projektet. Detta arbete ska leda till bra arbetssätt och rutiner och goda exempel som kan sprida sig inom stadsdelen.

Implementeringen av rutinerna för att förebygga och behandla undernäring har påbörjats på Hässelgårdens- och Skolörtens vård- och omsorgsboende. En legitimerad dietist, vilken har spetskompetens inom nutrition och nutritionsbehandlingar, handleder och stödjer vård- och omsorgspersonal. Detta arbete behöver fortsätta att utvecklas. Det har framkommit att många äldre som bor på vård- och omsorgsboendena har problematik kring kost och nutrition. I förekomna fall kan det vara viktigt att de får individuell kostbehandling av dietist, då övrig hälso- och sjukvårdspersonal inte har spetskompetens inom området. Arbetet för att klargöra ansvarsfrågan mellan kommun och landsting när det gäller nutritionsbehandling har initierats.

Inom stadsdelen pågår flera parallella projekt för målgruppen äldre. För att dessa ska nå ut i verksamheten på ett så effektivt sätt som möjligt hålls gemensamma projektmöten där exempelvis samplanering av utbildningsinsatser kan organiseras. Mycket tid läggs även ned för att hela äldreomsorgen ska få en gemensam syn på god vård och omvårdnad.

Dokumentering och uppföljning av utvecklingsarbetet

Utvecklingsarbetet kring mat och måltider kommer att ske inom ramarna för projektet "Bra kvalitet på mat och måltider". Projektet startades i januari 2010 och kommer att pågå hela 2011 ut. Arbetet dokumenteras enligt "Lilla ratten", den projektmetod som används i Stockholms stad. Genom att utvärdera och följa upp projektet ska äldreomsorgen kunna utröna vilka satsningar som ska fortlöpa för att på sikt säkra god kvalitet på mat och måltider i stadsdelen. Kompetens kring mat och måltider

Inom stadsdelen har det sedan 2008 funnits specialistkompetens kring mat och måltider i form av legitimerad dietist, vilken arbetar övergripande med mat och måltider i hela äldreomsorgen. Från och med 2010 finns det ytterligare en legitimerad dietist som kan stödja äldreomsorgens verksamheter på plats nära individen.

Bilaga 3

Utvecklingsplan för det sociala innehållet

Nulägesbeskrivning kring socialt innehåll för personer över 65år i Hässelby-Vällingby

Forskning visar att hälsofrämjande och förebyggande insatser genom hela livet, även upp i höga åldrar, har positiva effekter på hälsan och livskvaliteten hos äldre personer. Det är med andra ord aldrig för sent för hälsofrämjande och förebyggande insatser. Erfarenheterna visar att det finns fyra områden som är speciellt viktiga för att man som äldre ska må bra. Dessa fyra områden kallas de fyra hörnpelarna för ett gott åldrande och omfattar: social gemenskap, delaktighet/meningsfullhet, fysisk aktivitet och bra matvanor. Stadsdelsnämndens mål för år 2010 är att trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade arbetet inom äldreomsorgen. Arbetet skall även vara förebyggande med dagverksamhet, anhörigstöd och uppsökande hembesök.

Bakgrund kring det sociala innehållet

Sedan hösten 2008 har ett utvecklingsarbete pågått för att förbättra möjligheterna till ett socialt innehållsrikt liv för personer över 65 år i Hässelby-Vällingby. Stadsdelen startade ett projekt med syfte att öppna en social dagverksamhet dit alla personer över 65 år är välkomna. Verksamheten skall erbjuda kulturella och hälsobefrämjande aktiviteter. Under våren 2009 lades mycket tid ned på att hitta en bra lokal med centralt läge och god tillgänglighet. Under hösten renoverades och rustades en lokal i Vällingby centrum som kunde slå upp dörrarna för allmänheten i början av december 2009.

Stadsdelen har även under denna tid valt att samordna andra yrkeskategorier som ger service äldre och verkar för att äldre personer ska kunna bo kvar hemma med bibehållen god livskvalitet. Detta sker i en organisatorisk enhet knuten till denna öppna dagverksamhet, Växthuset. Växthuset är bemannad av anhörigkonsulent, heminsturktörer, dagverksamhetspersonal, arbetsterapeut, sjukgymnast, vaktmästare och projektledare, totalt arbetar 12 personer på enheten. Till enheten hör även Friskvårdscentrum och flera av de tidigare utvecklingsprojekten i

stadsdelen så som ReVeKo (ett utbildningskoncept för äldreomsorgspersonal) och Kognitionscentrum.

Under 2010 har utvecklingsarbetet framförallt inriktat sig på att utforma ett brett program på dagverksamheterna, Friskvårdscentrum och Växthuset, för att så många äldre som möjligt skall känna att det finns något som är av intresse för dem. Programmets utformning baseras på erfarenheter från tidigare aktiviteter, samverkansmöten med andra intresseorganisationer och direkta önskemål från besökarna. Som grund skall fysiska och sociala grupper blandas på en funktionsmässigt spridd nivå. Verksamheten ger även möjlighet till samvaro vid måltider genom att erbjuda både lunch och frukost några dagar i veckan. Förutom de fasta träffpunkterna erbjuder stadsdelen inom ramen för projektet dagsutflykter för personer som har beslut om daglig omsorg i hemtjänsten.

Under hösten 2010 ska projektet bjuda in till forum med ideella organisationer, landsting och hemtjänst (både kommunal och privata aktörer). Målet är att bygga upp tvärvetenskapliga nätverk med professioner som verkar för att främja ett hälsosamt och självständigt åldrande med ett rikt socialt innehåll. I dessa samverkansforum skall kommunen även kunna sprida och utveckla informations- och kommunikationsvägar om verksamheten. Samarbetet skall ligga till grund för att skapa goda och varaktiga strukturer för äldre frågor, och det stöd som frivilligorganisationerna kan ge äldre i stadsdelen.

Plan och mål för utvecklingsarbete

Inriktningsmålet för 2011 års arbete blir att skapa strukturer för att utvärdera och kvalitetssäkra den verksamhet som är upparbetad under 2009 och 2010. Detta kommer att ske med hjälp av stadens kvalitetsinstrument som arbetsmaterial. Det kommer även tas fram enkäter och utvärderingsmaterial där de äldre erbjuds att delta för att lämna sina synpunkter på verksamheten.

Inom ramen för projektmål år 2009 och 2010 har samverkansmöten med ideella organisationer skett, under 2011 skall en struktur skapas för ideellt arbete. Projektet har även som mål att ta fram ett arbetsmaterial som beskriver formerna för frivilligt arbete i stadsdelen. Under 2011 skall detta arbetsmaterial användas för att utbilda äldre hälsocoacher som skall verka som volontärer i stadsdelens öppna verksamheter för att främja gott åldrande.

Inom projektets ramar sker även internutbildning av äldreomsorgens personal och målet är att höja personalens förståelse för vikten av ett socialt innehållsrikt liv hos äldrepersoner.

Under 2011 skall den öppna verksamheten erbjuda utflykter för äldre i syfte att erbjuda utevistelse, kulturell och social stimulans dessa kommer ske så att även personer med funktionsnedsättning kan delta, om så behövs kan ledsagare följa med. Målgruppen kommer under 2011 breddas till att omfatta alla över 65 år men med förtur för personer med funktionsnedsättning.

Veckoprogrammet på träffpunkterna skall erbjuda fasta kulturella evenemang, dels bjuds artister och föreläsare in men ett aktivt samarbete med föreningar och biblioteket skall också bredda aktivitetsutbudet för att passa så många som möjligt.

En matlagingscirkel för äldre kommer att anordnas. Målgruppen är äldre som inte tidigare har ansvarat för matlagningen hemma. Bakgrunden till kursen är ett EU-finansierat forskningsprojekt "Matskola för äldre". Kursen skall erbjuda kunskaper om mat, hur, vad och varför man bör äta som äldre. Matskolan ger dessutom möjlighet för äldre att stifta nya kontakter för gemensamma måltider i framtiden. Efter utvärderat projekt kommer Växthuset att utvärdera och hitta former för eventuellt vidare arbete med konceptet i Hässelby-Vällingby

Inom stadsdelen pågår flera parallella projekt för målgruppen äldre. För att dessa ska nå ut i verksamheten på ett så effektivt sätt som möjligt hålls gemensamma projektmöten där samplanering av utbildningsinsatser kan organiseras, mycket tid läggs även ned för att hela äldreomsorgen ska få en gemensam syn på god vård och omvårdnad.

Dokumentering och uppföljning av utvecklingsarbetet

Utvecklingsarbetet kring Hässelby-Vällingby stadsdels arbete med det sociala innehållet för personer över 65 år kommer att ske i projektform inom ramarna för projektet "Växthuset". Projektet startades i september 2008. Arbetet dokumenteras enligt den projektmall som används i Stockholms stad, det vill säga "Lilla ratten". Målen är formulerade enligt projektplanen och följs upp i slutfasen av projektet men även kontinuerligt. På så sätt ska äldreomsorgen kunna utröna vilka satsningar som ska fortlöpa för att på sikt erbjuda ett gott socialt innehåll för personer över 65 år i stadsdelen.

